

Виходить у Львові щодня (крім неділь і гр. кат. свят) о 5-й годині по полудні.

Редакція і Адміністрація: удиця Чарнецького ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати поштової.

Рекламації неопечатані вільні від оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові в Адміністрації „Газети Львівської“ і в ц. к. Староствах на провінції:

на цілий рік зр. 2.40
на пів року зр. 1.20
на чверть року „ — 60
місячно . . . „ — 20
Поодиноке число 1 кр.

З поштовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5.40
на пів року зр. 2.70
на чверть року зр. 1.35
місячно . . . „ — 45
Поодиноке число 3 кр.

Промова пос. Ол. Барвіньского

виголошена на засіданні австрійської Делегації дня 5 жовтня при генеральній дебаті над бюджетом міністерства війни.

(Конець).

Вкінці хочу ще порушити потребу зміни органічних постанов для військового духовенства, в цілі зрівняння становища греко-католицького обряду, та представити тут цілу справу, бо не належу до комісії бюджетової і не міг її там пояснити. Після тих органічних постанов з 1883 р. стоїть на чолі військового округу духовного парох військовий, приналежний до римо-католицького обряду. Їму підчинені не лиш військові курати, але також римо- і греко-католицькі капеляни військові. В силу тих постанов греко-католицький клир військовий єсть уполісджений і в своїх правах покривджений, бо принципіально виключений від поступлення у висшу як IX рангу, так як греко-кат. капелян військовий, без взгляду на его літа служби, здібности, заслуги і інші признані військовими властями діла як підчас мира так і у війні, не може бути іменованим парохом військовим задля свого греко-кат. обряду. Є. Вел. Цісар був вельми здивований, коли недавно у Львові представлено ему між иншим одного греко-кат. капеляна військового, котрий помімо своїх 40 літ служби і своїх признаних заслуг доси не авансував, бо належить до греко-кат. обряду.

Ба, греко-кат. капеляни військові, помімо свого католицького віроісповідання, стоять щодо своїх прав позаду навіть греко-православних і протестантських душпастирів військових, котрі рівнож суть вилучені від авансу на па-

рохів військових, як се справедливо зазначив дел. Гаазе в комісії бюджетовій. Іменно греко-кат. капеляни військові не мають ніякої інтенції в справі супружі греко-католицьких осіб військових. Греко-кат. особи військові мусять після органічних постанов звертати ся в справах супружних завсїгди до римо-католицького уряду парохіяльного, а протівно признано повне право в тих справах військовим душпастирям греко-православної віри і авісбургського та гельветського віроісповідання. Те саме і що-до веденя метрик.

Дякото галицький греко-католицький єпископат справедливо добачив в тих органічних постановях з 1883 р. покривджене прав і уполісдженя греко-кат. клиру військового та вислав в 1887 р. в тій справі, до ц. і к. міністерства війни представлено з жаданем зміни тих постанов в тім напрямі, щоби:

1. був установлений парох військовий, греко-католицького обряду, відповідний на се становище після відносин рангових і инших законних вимог — се-ж від заведеня системи територіяльної тим більше потрібне, бо військо в області 11-того корпусу доповняє ся з греко-кат. єпархій, львівської і станіславівської, а чисельна пропорція греко-католицького населеня до римо-католицького в тім окрузі корпусовім єсть як 5 : 1 і така сама також в активнім війську. Тимчасом н. пр. в окрузі львівського корпусу єсть пять римо-католицьких священників військових (один парох військовий, два курати і два капеляни), а протівно лиш два капеляни військові греко-католицького обряду, хоч в активнім війську львівського гарнізону число приналежних до греко-кат. обряду о много перевищяє римо-католиків. — Відтак прошено, щоби

2. в львівськім шпиталі гарнізонів і в домі інвалідів, де переважна часть належить до греко-кат. обряду, були установлені греко-кат. курати військові — та щоби

3. признано греко-кат. душпастирям військовим повне право також і що-до справ супружних.

На се представлено з 1887 р. заявило ц. і к. Міністерство війни, що оно не може відповісти згаданим бажанням греко-кат. єпископату, бо зарівно і духовні професори римо-кат. обряду не мають ніякої претенсії до іменованя парохами військовими, та що при обсаді місця пароха військового у львівськім окрузі душпастирським міг би зайти такий случай, що найстарший рангою греко-кат. капелян військовий не міг би бути іменованим лиш з тої причини, бо належить до румунської народности і не володіє рускою мовою. Що-до іменованя греко-кат. капелянів військових куратами військовими означено яко сушну перешкоду їх довшу присутність, спонукану подорожжями місійними, а також за-для частих подорожий греко-кат. капелянів признано конечними постанови в справах супружних.

Мотиви відмовного порішення сеї просьби нашого єпископату цілком не переконують і думаю, що можна би перевести їх увзгляднене. Що найстарший кандидат на уряд парохіяльний міг би бути Румун не знаючий рускої мови, се ще не причина, щоби всім греко-католицьким капелянам був відмовлений доступ до тої ранги, бо рівно-ж і тепер може лучити ся, що римо-католицький капелян, котрий має бути іменованим парохом, не володіє рускою мовою. Впрочім органічні постанови видані в 1892 р. зробили ще більше некористним становишко греко-католицьких капелянів, бо після

(62)

Матій Сандорф.

(Повість Юлія Верма).

(Дальше).

Доктор по пятнайцяти роках пізнав робітника із салін в Істриї в арештантській одежи так само відразу, як пізнала его Мария Феррато на улици в Мандераджо в мальтанській ноши. Того арештанта, залінивого і неспосібного до ніякої роботи, не могли ужити до роботи навіть в арсеналі в Президіо. Ще хіба товчи каміне на дорозі — то була для него робота.

Але то лиш доктор пізнав Карпену, бо Карпена ледви чи міг би був пізнати в докторі графа Сандорфа. Він его лиш раз і то недобре видів в хаті Андрія Феррата під ту пору, коли привів був поліцію. Але й він, як і всі, довідав ся був о приїзді доктора. Карпена знав то дуже добре, що той славний на весь світ доктор був тим чоловіком, о котрим говорив з ним Піроне, коли то они балакали собі коло скал Поліфема на сицилійськім побережжю; він знав, що то той чоловік, перед котрим остерігав Сарканій Пірона, та що то той мільонер, задля котрого Пірнова ватага взяла ся до нападу на Касу Інглезе, котрий, як звістно, не удав ся.

Що-ж діяло ся в души Карпени, коли він несподівано побачив перед собою доктора? Яке вражінє зробила на его мозок ся поява? Трудно би то було сказати. На всякий случай почув Іспанець нараз, що доктор опанував его цілого якоюсь моральною перевагою, що він став ся нічим супротив доктора, що его обезсилила якась чужа воля, котра була сильніша як его. Хотів додати собі відваги і сили, але який не міг; мусів піддати ся тому перемагаючому впливови.

Доктор велів задержати коні і не переставав дивити ся проникаючим оком на Карпену. Сьвітляча в очах его точка зробила на Карпені якийсь дивний вплив, котрому він не міг оперти ся. Змисли Іспанця почали поволі ослабати, він став кліпати повіками і замкнув очи, а потім стали ему повіки чогось як від корчів дрожати. Карпена, стративши зовсім память, упав край дороги, а его товариші навіть не виділи, що стало ся. Він запав в магнетичний сон, з котрого ніхто з его товаришів не міг би був его пробудити.

Доктор велів тогди поганяти коні і везти ся дальше до резиденції губернатора. Ціла та сцена тревала всего може пів минути. Ніхто не міг добачити того, що діяло ся межи ним а Іспанцем — ніхто, хіба лиш один Петро Баторий.

— Тепер вже він мій — сказав доктор — і можу змусити его....

— Щоби нам все сказав, що знає? — спитав Петро.

— То ні, але щоби робив то, що я схочу, і то несвідомо. Від першого разу, скоро я лиш на того нужденника оком кинув, почув я, що его опаную, що замість его волі піддам ему свою.

— Хоч він і не слабій?

— Хіба-ж ти думаєш, що впливи гіпнози показують ся лиш у людей, що нездужають на нерви? Ні, Петре, божевільні, бачиш, як раз найбільше непридатні медії. Протівно, такий чоловік мусять мати волю і лиш обставини станули мені в пригоді, коли помогли мені знайти в Карпені таке медіум, що піддає ся дуже добре мойй волі. Він буде доти таким сном спати, доки я его не пробуджу.

— Ну нехай, але яку-ж ціль може мати сей сон, коли неможлива річ піддати Карпені, щоби він в тім сні розповів нам то, чого нам хоче ся знати — сказав Петро на то.

— Правду кажеш — відповів доктор — і річ зовсім ясна, що я не можу казати ему то говорити, чого я сам не знаю, але всеж-таки маю я силу змусити его до того, і коли мені сподобас ся, казати ему, щоби так робив, а він не важить ся тому спротивити ся; от хоч би на примір завтра, позавтра, за вісім днів, за пів року, а навіть хоч би він і не запав у сон. Коли схочу, щоби він пішов з Президія, то піде!

— Та як ему пійти з Президія, з влас-

тих постанов мусять належати до римо-католицкого обряду не лиш парохи війскові, але також курати і духовні професори, а тим послідним признано право іменованя на парохів війскових, до чого вони не могли мати ніякої претенсії після постанов з 1883 р. Греко-православні і протестантські капеляни, хоть також частійше підприємляють подорожі місійні, виконують самостійно право в справах супружних осіб війскових свого віроісповіданя, а лиш греко-кат. капелянам не признано того права. Упряме і відмовне становище управи військової супротив тих оправданих домагань уважаю тим менше умотивованим, що іменню у войску національні і віроісповідні взгляди не повинні бути перешкодою при поступленю на вишу рангу і що-до урядового становища.

Годить ся тут ще згадати, що опорожнене місце одного греко-кат. капеляна військового доси не обсаджено.

Кінчу бажанем, що Е. Ексд. міністер війни, признаючи випробовану вірність і хоробрість, заявлювану Русинами на численних полях битви для добра вітчизни і признаючи повну жертволюбности службу греко-католицкого клиру духовного, — зволить прихильно порішити наведені тут просьби.

Міністер війни Кріггамер відповідаючи на справи, порушені промовами поодиноких делегатів, згадав про справу руского духовенства військового тими словами:

„Що-до справи, порушеної дел. Барвінським, позволю собі замітити, що я вже в комісії бюджетовій зложив заявлене, що старанно розважу висказані там бажаня що-до протестантского духовенства військового; так само і бажаня, предложені пос. Барвінським, що-до греко-католицких святих війскових, перестудию і дальше розважу“.

Перегляд політичний.

На порядку деннім першого засіданя, скликаної на день 16 с. м. Ради державної, знаходить ся також проект нового кодексу карного; здає ся однак, що він на сїм засіданю не прийде ще під обряду, позаяк вже на першім засіданю — як доносить Fremdenblatt — предложити міністер фінансів, др. Пленер,

ної волі? — спитав Петро здивований?... Та-ж насамперед мусіли би ему дозорці на то позволити! Прещ вплив підданя не може бути так великий, щоби кайдани з него спали, щоби отворились двері криміналу, щоби він міг перелізти вкінці через мур, через котрий годі перелізти?... — Ні, Петре, — відповів доктор — то правда, що я не можу змушити его до того, щоби він робив то, чого я не можу зробити і для того то іду я в гостину до губернатора Цевти.

Доктор не говорив щось такого, що не могло би бути. Ті факти підданя в гіпно-тичній стані суть вже нині доказані. Труді і спостереження Шаркота, Бравн-Севарда, Азама, Рішета, Дімонпелера, Моделея, Гака, Тикого, Рігера¹⁾ і багато інших учених не лишают нині вже ніякого сумніву. Доктор мав нагоду підчас своїх подорожий на Вєході слідити за найдивнішими проявами і приспорив сій гадузи фізіологічної науки багато нових спостережень. Він знав ся отже дуже добре на сих чудовищних з'явищах та наслідках, які з них бувають. Обдарований сам великим засобом тої сили підданя, котрої ділане випробовав нераз в Малій Азії, числив він на то, що при помочи тої сили буде міг дістати Карпену в свої руки, бо случай показав, що Іспанець єсть вражливий на гіпно-тизм.

Але коли доктор мав в будучности запанувати над Карпеною, коли мав піддати ему свою власну волю і заставити его ділати так, як він того хотів і коли хотів, треба було конче, щоби арештант міг собі ходити свобідно тогди, коли-б прийшла пора, в котрій він мав би виконати якесь діло. В тій ділі треба було виробити собі повновласть від губернатора. Доктор мав надію виробити собі єї у полковника Гваярра, бо лиш тим способом могли ему видати Іспанця.

В десять минут опісля станув віз при вході до великих касарень, що стоять майже на самій границі енкляви, і зайхав перед резиденцію губернатора.

Губернатор Гваярре знав вже про приїзд доктора Антекірта до Цевти. Вість о сїм славнім чоловіці, яку несли его здібність та масток, розходила ся вже наперед, як о яким подорожнім монарсі. Для того то прийняв губернатор доктора і его молодого товариша з як найбільшою чемносною, коли їх введено до салюну для прийнятих. Передовсім обіцяв ся бути їм помічним при огляданю енкляви, того малого кусника іспанської землі, котрий так щасливо всунув ся в мароккайський край.

— Ваше предложєнє, пане губернатор — відповів доктор по іспанськи, котру то мову розумів також і Петро, бо й він говорив по іспанськи — приймаємо дуже радо, але мені видить ся, що не будемо мати на стілько часу, щоби користати з вашої ласкавости.

— Але-ж прошу, пане доктор, наша кольонія не така велика — відповів губернатор; — за пів дня обїдемо єї. Хиба-ж ви не думаете задержати ся тут якийсь час?

бюджет на 1895 р. і виголосить при тїм своє поясненє.

Постійна комісія для поступованя в справах цивільних, ухвалила вчера внесене пос. Фандерлика, щоби не переводити езекуції, скоро би она могла довести довжника до руїни економічної і коли довжник обїдає ся заплатити довг до пів року.

Мимо всяких успокоюючих вістий о стані здоровля царя, які надходять з урядових жерел російських, доносять все-таки приватно з різних сторін, що недуга царя єсть небезпечна. Так доносять з Лондону, що др. Сахарин мав сказати, що недуга царя єсть невилічимою і що лиш при добрім догляді жите царя можна ще на кілька місяців продовжити. З того самого жерела доносять, що в Петербурзі роблять приготвленя до установленя регентії. З Берлина доносять знов, що проф. Лайден одержав від міністерства просвіти кількамісячний урльоп і поїде з царем на Корфу, щоби там его лічити. Царевич вертає до Петербурга, щоби там обняти провід в Раді державній, а факт сей значить то само, що й обняте регентії.

Як звісно ходила в послідних днях чутка, що держави європейскі як Англія, Росія, Франція, Німеччина і Італія порозуміли ся вже з собою і постановили поступати спільно в справі хінсько-япанської війни. Тепер же доносять з добре поінформованих жерел, що заходи до заведеня спільної акції розбили ся. Межи Англією а Росією настали такі різниці, що кожда із сих держав постановила поступати на власну руку.

В Пекіні, столиці Хіни, мусить вже зле бути, коли всі богатші купці хінські утікають звідтам. Американський посол в Пекіні завизвав всіх своїх краян, щоби они чим скорше виїжджали з Пекіну і забирали з собою жінки і діти, бо Япанці готові напасти на місто.

З Йокагами доносять, що там наспіли вісти, після котрих Япанці взяли хінське місто Чі-фу. Урядової вісти о тїм ще нема.

Бюро Райтера доносить з Чемульпо: Япанці посувають в послідних маршах свою північну армію до Манджуурії, а рівночасно й укріпляют свої позиції в Корей. Супротив Корейців поступають они дуже оглядно і строго карають тих вояків, котрі би яку небудь ро-

будьте певні, пане Антекірт, що наша військова кольонія заслугоє на то, щоби єї добре пізнати. Ви певно в своїх подорожах вже не одно виділи, не одному приглянули ся, але вірте мені, що Цевта звертає на себе увагу як учених, так і тих, що займають ся народною господарскою.

Годі брати губернаторови за зле, що він так дуже захвалював свою кольонію. Але він правду казав, бо система адміністраційна президія в Цевті — така сама як президія в Севілі — уважає ся за найліпшу в старім і новім сьвіті, як що-до материяльного стану засуджених, так і що-до моральної їх поправи. Губернатор наставляв отже на то, щоби так славний чоловік, як доктор Антекірт відложив свій виїзд, а зробив ту честь і оглянув всі відділи карного заведеня.

— На жаль, то не може бути, пане губернатор, але нині я вам до услуги, а коли хочете... — Коли-ж бо то вже четверта година, — сказав на то полковник — і самі видите, що лишає ся мало часу... — Таки правда — відповів доктор — а мені тим більше жалє, що я вже наперед так тішив ся, що буду мати нагоду, повитати вас на моім яхті, коли ви так добрі і хочете мені особисто показати свою кольонію.

— Хиба таки ніяк не можете, пане доктор, відложити свого відїзду до Гібральтару о один день? — Та можна би, коли-б я не умовив ся і не був змушений ще сего вечера пустити ся на море.

— Шкода, таки на правду шкода! — відповів губернатор, — і мені дуже прикро, що не можу вас тут довше задержати. Але по-

били пакість Корейцям. За все, що они дістають від Корейців, мусять платити готівкою. Щоденні видатки на япанську армію окупаційну обчисляють на 300.000 єнів (єн має 2 зр. 50 кр.) Япанці кажуть, що Хінці, коли стояли коло Сеула, допускали ся всіляких злочинів і звірекости. Залогу в Сеулі скріплено і там стоїть тепер 4.000 Япанців, позаяк єсть обава, що готова знову вибухнути во-

Новинки.

Львів дня 11 жовтня.

— **Іменованя.** П. міністер справ внутрішніх іменував концепіста поліції Кароля Штібера комісарем поліції при дирекції поліції в Кракові. — П. Міністер справедливости іменував Станіслава Крушельницького, судию повітового в Жовкві, радником суду краєвого полишаючи его яко начальника суду повітового в дотепершнім місці судовім. Далше переніє п. Міністер судию повітового Софрона Фолосевича з Деятина до Добромиля, та іменував судиями повітовими ад'юнктів судів повітових: Юл. Сельского в Болехові для Грималова, Балтазара Шопинського в Калуші для Буківска, Іполита Копицяняського в Жовкві для Жабя, Володислава Висняньского в Коломиї для Деятина і Володим. Аргасинського в Станіславові для Рави. — П. Міністер просвіти і віроісповідань іменував комісаря повітового галицького Намістництва, дра Ігнатія Рознера, вісєсекретарем міністерским в Міністерстві віроісповідань і просвіти. — Президія ц. к. краєвої Дирекції скарбу іменувала офіціяла канцелярійного Казимира Явицького, ад'юнктом дирекції урядів поміщичих в IX класі ранги а асистента податку від цукру Петра Едварда Штайкеллера ц. к. офіціялом податку від цукру в X класі ранги.

— **Доповняючий вибір** одного члена ради повітової в Збаражці з громад міських розписаний на день 9 падолиста с. р.

— **Зміна власности.** Маєтність Кальницю ві Струбовисками, Смереком і Берегами в повіті ліскім, простору 7800 моргів, купив від Лазара Алла Станіслав Висоцкий з Ясениці. — Маєтність Лукавець на Буковані, около 5000 моргів орної землі і лісів, купив гр. Едмунд Потоцкий з Галичини, а не гр. Роман, як хибно доношено. Гр. Едмунд Потоцкий купив Лукавець від Николая

¹⁾ То імена учених, котрі займали ся розслідами гіпно-тизму.

І Н С Е Р А Т И.

Велика Львівська Лотерія Виставова

Тягнене вже вівторек.

Головні виграші

60.000 зр. **10.000** зр. **5.000** зр.

в готівці по потрученю лише 10%

78

Львівські льоси виставові по 1 злр.

поручає:

Август Шелленберг, Кіц і Штофф, Яков Штро, М. Клярфельд, Сокаль і Лілієн, Осип Роснер, Густав Макс, М. Йонас.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

купує і продає

всі ефекти і монети

по курсі деннім найдокладнійшим, не числячи жадної провізії

Яко добру і певну льокацію поручає:

4 $\frac{1}{2}$ % листи гіпотечні	4 $\frac{0}{8}$ позичку пропінаційну галицьку
5 $\frac{0}{0}$ листи гіпотечні преміовані	5 $\frac{0}{0}$ " " " " букованьську
5 $\frac{0}{0}$ листи гіпотечні без премії	4 $\frac{1}{2}$ % позичку угорської жельізної дороги державної
4 $\frac{1}{2}$ % листи Тов. кредитового земс.	4 $\frac{1}{2}$ % позичку пропінаційну угорську
4 $\frac{1}{2}$ % листи Банку кравового	
4 $\frac{1}{2}$ % позичку краву галицьку	

4% угорські Облигації індемнізаційні,

котрі то папери контора виміни Банку гіпотечного всегда купує і продає по цінах найкористійших.

Увага: Контора виміни Банку гіпотечного приймає від Вл. купуючих всіякі вильсовані, а вже платні місцеві папери цінні, як також купони за готівку, без всіякої провізії, а противно замінцев лишень за відтрученем коштів.

До ефектів, у котрих вичерпали ся купони, доставляє нових аркушів купонних, за зворотом коштів, котрі сам поносить. 40

Бюро дневників і оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львові

улиця Кароля Людвика ч. 9.

приймає

абонамент на всі дневники

по цінах оригінальних.

Бюро оголошень і дневників

приймає

ОГОЛОШЕННЯ

до всіх дневників

по цінах оригінальних.

До

Народної Часописи, Газети Львівської і „Przegląd-y“ може лишень се бюро анонси иймпрати.

Льоси

вистави краєвої
штука 1 зр. а. в.

Головна виграша

60.000 зр.

продає

Л. ПЛЬОН,

бюро 62

дневників і оголошень

ул. Кароля Людвика 9.

Всі прибори

для аматорів і фахових фотографів

именно:

папір альбуміновий, целюидиновий, течі, шкла, хемікалія найдешевше купити можна впрост у заступників фабрик найбільших

ГАМЕЛЬ І ФАЙГЕЛЬ

Львів, ул. Коперніка 21.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймає

абонамент на всі дневники по цінах оригінальних.